

II Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna

PAMIĘTAJMY O TYCH, KTÓRZY POZOSTALI WIERNI DO KOŃCA!

W tym roku obchodzimy 80. rocznicę Zbrodni Katyńskiej. Na przełomie kwietnia i maja 1940 r., decyzją najwyższych władz ZSRS, rozstrzelano ponad 21 tys. Polaków. Zamordowani zostali m.in. żołnierze Wojska Polskiego, Korpusu Ochrony Pogranicza, funkcjonariusze Policji Państwowej, urzędnicy... Bestialski mord przez lata trzymany był przez władze sowieckie w ścisłej tajemnicy. Dopiero w 1990 r. ZSRS oficjalnie potwierdził prawdziwość oskarżeń o popełnienie okrutnych przestępstw. Zbrodnia Katyńska jest dziś jawnie uznawana za ludobójstwo, zbrodnię wojenną i zbrodnię przeciwko ludzkości.

Temu ważnemu tematowi martyrologii 21 listopada poświęcona została II Międzynarodowa Konferencja Naukowo-Praktyczna pod tytułem „Miejsca/miejsce pamięci w polsko-ukraińskim dialogu porozumienia (80. rocznica Zbrodni Katyńskiej)”.

Organizatorami Konferencji (tym razem on-line) byli: Ministerstwo Edukacji i Nauki Ukrainy, Ambasada Rzeczypospolitej Polskiej na Ukrainie, Federacja Organizacji Polskich na Ukrainie, Narodowy Uniwersytet Przyrodniczy Ukrainy, Instytut Historii Ukrainy NAN Ukrainy.

Obrazy konferencji zajął radca Wydziału Konsularnego i Polonii Ambasady RP w Kijowie Jacek Goćłowski i poprosił o otwarcie obrad Ambasadora RP na Ukrainie Bartosza Cichockiego, który w swoim wystąpieniu m.in. zaznaczył: „Chciałbym zwrócić uwagę jak wielkie znaczenie mają badania nad ujawnieniem prawdy o zbrodni katyńskiej dla dekonstrukcji komunizmu w Polsce, ale także dla uzdrowienia relacji polsko-rosyjskich i budowy właściwych relacji polsko-ukraińskich”.

Dziekan Narodowego Uniwersytetu Przyrodniczego, Członek Rzeczywistej Polskiej Akademii Nauk dr Zinowij Różyło konstatował ze smutkiem, że, z powodu pandemii naruszona została sprawdzona już czasem tradycja umiejscowienia konferencji w murach jego uczelni i wyraził nadzieję, że następne spotkanie odbędzie się jak wcześniej.

Wiele ciekawych i konstruktywnych referatów przygotowali uczestnicy konferencji. Znaczącą zaletą konferencji było to, że problemy w niej postawione omawiali ukraińscy i polscy naukowcy, historycy, eksperci, działacze kultury, publicyści, archiwiści, muzealnicy, praktycy i eksperci a nie politycy, co dodawało wiarygodności faktu. (Patrz str. 2)

III ŚWIATOWE FORUM MEDIÓW POLONIJNYCH

W dniu 15 listopada 2020 r. odbyło się III Światowe Forum Mediów Polonijnych, pod patronatem honorowym Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marie Curie Skłodowskiej w Lublinie oraz Polskiego Towarzystwa Komunikacji Społecznej.

Partnerami Forum była grupa Tipmedia i Fundacja Bona Notitia. Patronat medialny objęła Polonijna Agencja Informacyjna, PAI i Światowe Stowarzyszenie Mediów Polonijnych.

Organizatorami Forum byli: Stowarzyszenie „Wspólnota Polska” reprezentowane przez prezesa Dariusza Piotra Bonisławskiego, Zrzeszenie Organizacji Polonijnych w Szwecji reprezentowane przez prezes Teresę Sygnarek oraz Europejska Unia Wspólnot Polonijnych reprezentowaną przez prezydenta Tadeusza Adama Pilata.

Tegoroczne Forum było siódmym z kolei spotkaniem, pierwsze cztery spotkania odbywały się jako Europejskie Fora Mediów

Polonijnych, a w 2018 roku Forum przyjęło formułę spotkania światowego. W tym roku, ze względu na sytuację pandemiczną, Forum Mediów odbyło się w formie wirtualnej na platformie komunikacyjnej Evenea, na któ-

rej zalogoowało się i wzięło udział w Forum 106 przedstawicieli mediów polonijnych (wydawnictw prasowych, portali, blogów, radia i telewizji) z 25 krajów i z pięciu kontynentów.

Ciąg dalszy na str. 2

IMPULS Lidera

AKADEMIA MŁODYCH LIDERÓW POLSKICH ORGANIZACJI UKRAINY

W dniach 25 – 28 listopada do Kijowa zjechały się młodzi liderze reprezentujące polskie organizacje Ukrainy do uczestnictwa w nowym projekcie Związku Polaków na Ukrainie – Akademia Młodych Liderów Polskich Organizacji Ukrainy (Patrz str. 4)

II Międzynarodowa Konferencja
Naukowo-Praktyczna

Ciąg dalszy ze str. 1

Wśród celów postawionych przez inicjatorów do omówienia w wystąpieniach prelegentów konferencji znalazły się takie kwestie jak: multinarodowa martyrologia, poszukiwanie inkluzywnego podejścia w procesie zachowania polityki pamięci, uszanowanie pamięci ofiar genocydu i morderstw masowych, kultywowanie kultury stosunków międzynarodowych i dialogu w rozwiązaniu „trudnych pytań”. Prezentacje naukowe uzupełniano pokazami slajdów, co pozwoliło słuchaczom obejrzeć dokumenty archiwalne, w tym i zdjęcia badań ekshumacyjnych.

Konferencja umożliwiła wymianę praktycznych doświadczeń w płaszczyźnie dwustronnych badań naukowych w dziedzinach objętych zasadniczym tematem konferencji.

Materiały wyświetlone w wystąpieniach prelegentów zostaną opublikowane w dru-

kowanym zbiorze konferencji oraz na portalu elektronicznym Narodowej Biblioteki Ukrainy im. W. Wernadskiego.

Konferencja, chociaż w niełatwych nieraz do pokonania, skomplikowanych warunkach technicznych, przebiegała na wysokim poziomie w rzetelnej roboczej atmosferze dzięki staraniom organizatorów, szczególnie dyrektor Domu Polskiego w Kijowie Marii Siwko i docent NUP dr Walentyny Melnik, która razem z Radcą Jackiem

РАМІЄТАЈМУ О ТУСН, КТÓРЗЫ РОЗОСТАЛІ ВІЕРНІ ДО КОЊСА!

Gołowski perfekcyjnie prowadziła obrady. Na finałowym posiedzeniu plenarnym jednogłośnie przyjęto następującą rezolucję konferencji:

РІШЕННЯ МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

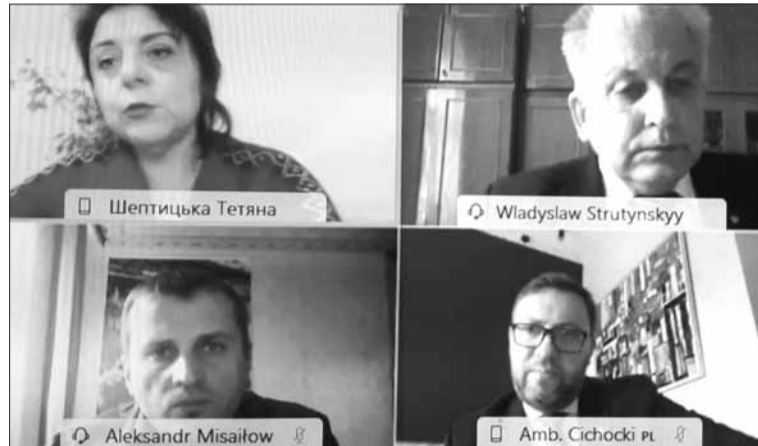
«Місця/місце пам'яті в польсько-українському діалозі порозуміння (до 80-х роковин Катинського злочину)»

Відзначаючи важливість напружаних конференції щодо вшанування пам'яті жертв тоталітарних режимів, збереження національної пам'яті, розуміючи необхідність і важливість посилення співпраці у формуванні політики примирення та «подолання

минулого», толерантності, людяності, сучасного світогляду у молодого покоління, з метою подальшого розвитку зв'язків Польщі та України в контексті стратегії партнерства та забезпечення національних інтересів країн-сусідів в міжнародному середовищі, враховуючи глибинні історичні, економічні і культурні зв'язки та відповідно до визначених напрямів, учасники конференції вважають за необхідне:

✓ науковій, освітянській та громадській спільноті посилити увагу до вивчення аспектів україно-польських відносин, залучаючи архівні та інші документи, продовжити практикувати зустрічі з особливо чутливих питань для громадськості;

✓ визначити, що тематика доповідей, склад учасників

конференції свідчать, що події та явища історії, які сприяють активізації суспільної свідомості, національної пам'яті, консолідації польського і українського народів задля успішного вирішення викликів XXI століття, є невичерпним джерелом історичних наративів та наукових пошуків;

✓ констатувати високий науковий і культурно-просвітницький рівень доповідей, оприлюднених впродовж роботи конференції;

✓ з метою подолання конфліктогенності у сфері історичної свідомості, з урахуванням плюралізму поглядів, вважати за доцільне розширювати регіональні та міжнародні зв'язки науковців та освітян України з представниками польських наукових та навчальних установ, неурядових організацій та державними інституціями, зокрема у сфері культурно-гуманітарного співробітництва;

• у період з 9 серпня 1937 р. по 11 березня 1938 р. на свейському цвинтарі м. Харкова (нині Парк пам'яті) було таємно поховано 6865 трупів розстріляних.

• Не виявлені місця поховань у містах, які входили до Харківської області: Кременчук, Лубни, Суми, Охтирка, Ізюм, Красноград, Куп'янськ, Лозова.

✓ оприлюднити у ЗМІ (в т.ч. соціальних мережах) звернення учасників конференції (науковців, істориків, краєзнавців, дослідників різних країн) щодо невідкладної реабілітації жертв Катинського злочину на території України та сусідніх країн, де представниками НКВС були знищені громадяни Польщі різних національностей: українці, білоруси, росіяни та інші, що проходили службу у її збройних силах, правоохоронних органах, різноманітних закладах або таких, що проживали на той момент на території Західної України й Західної Білорусії, що були частинами Польщі.

✓ оприлюднити рішення конференції та розмістити інформацію щодо її роботи, рішень, напружаних учасників пленарного і секційного засідань в польських та українських ЗМІ та соцмережах серед наукової, освітянської спільноти, представників громадських об'єднань;

✓ опублікувати доповіді учасників Міжнародної науково-практичної конференції «Місця/місце пам'яті в польсько-українському діалозі порозуміння (до 80-х роковин Катинського злочину)» у друкованому Збірнику матеріалів конференції та розмістити їх у електронному доступі на веб порталі НБУ імені Вернадського.

Оргкомітет

Media

III ŚWIATOWE FORUM MEDIÓW POLONIJNYCH

Ciąg dalszy ze str. 1

W programie Forum znalazły się m.in. prelekcje:

Dziennikarstwo emigracyjne w historycznym kontekście - prof. dr hab. Iwona Hofman, Dyrektor Instytutu Nauk o Komunikacji Społecznej i Mediach Uniwersytetu Marie-Curie Skłodowskiej w Lublinie.

Przepis na atrakcyjność mediów polonijnych - Sabina

Klimek, dr nauk ekonomicznych, konsul RP w Stambule.

Ogólne zasady etyki, kodeksu dziennikarskiego i prawa cytatu - Juliusz Marek, prezes Stowarzyszenia Polskie Telewizje Lokalne i Regionalne.

Empatyzacja odbiorcy jako sposób pozyskiwania czytelników - dr Karolina Burno, Katedra Dziennikarstwa na Wydziale Politologii i Dziennikarstwa Uniwersytetu

Marie-Curie Skłodowskiej w Lublinie. Bołaczka mediów polonijnych - jak zarabiać na portalu internetowym - Piotr Marek, CEO Grupa Tipmedia.

Optymalizacja i pozycjonowanie stron internetowych redakcji - Rafał Kozłowicz, specjalista ds. content marketingu, Grupa Tipmedia.

Media polonijne w Europie i na świecie są ściśle związane z realizacją priorytetów polityki po-

lonijnej władz polskich, spełniają ważną rolę poprzez promowanie języka polskiego oraz służą integracji środowisk polonijnych i przybliżają je do Kraju.

Dla mediów polonijnych ważne jest posiadanie stałej, wspólnej platformy spotkań, którą zapewniają im organizowane corocznie Fora Mediów, oraz założone z inicjatywy uczestników w 2019 roku Światowe Stowarzyszenie

Mediów Polonijnych, zrzeszające dziennikarzy, redaktorów, fotoreporterów i niezależnych dziennikarzy pracujących dla mediów polonijnych.

Uczestnicy wyrazili podziękowanie organizatorom i zwrócili się do nich z prośbą o coroczne kontynuowane medialnych spotkań.

Organizatorzy
III Światowego Forum
Mediów Polonijnych

List pełnomocnika rządu do spraw Polonii i Polaków za granicą do organizacji Polonijnych oraz Polaków za granicą

Zwracam się do Państwa w związku z ogłoszonym dziś konkursem „Polonia i Polacy za Granicą 2021”. O dotacje mogą ubiegać się organizacje pozarządowe takie jak m.in. fundacje i stowarzyszenia oraz inne podmioty, w tym podmioty kościelne zarejestrowane w Polsce, które zaangażowane są we wsparcie naszych Rodaków na całym świecie.

ny dodatkowy konkurs na letni wypoczynek polonijny. Ogólna kwota wsparcia działań polonijnych przez polski rząd w 2021 roku to ponad 100 mln zł; pozostałymi środkami dysponować będą Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Edukacji oraz Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego. Historycznie patrząc, wsparcie rządu polskiego dla

Chciałbym podkreślić, że niezwykle istotne są Państwa działania na rzecz utrzymania polskości, znajomości języka polskiego, promowania polskiej kultury, historii i tradycji. Polska Wam za to dziękuję! Przyznawane przez państwo polskie dotacje są przeznaczane na wspieranie Państwa działań skierowanych do polskich dzieci, młodzieży i dorosłych.

Ofertę w Państwa imieniu składają do Kancelarii Prezesa Rady Ministrów organizacje mające siedzibę w Polsce. Proszę pamiętać, że mogą Państwo wybrać dowolną uprawnioną organizację pozarządową zarejestrowaną w Polsce – taką, która będzie w Państwa przekonaniu najlepiej reprezentowała Państwa interesy. Przypominam, że konkurs dotyczy działań na cały 2021 rok, czyli kolejny konkurs (na działania w 2022 roku) o podobnym zakresie tematycznym ogłoszony zostanie dopiero za rok. W jednym obszarze – Media polonijne istnieje możliwość przygotowania oferty na dwa lata – 2021 oraz 2022.

W konkursie, o którym mowa zostanie podzielone 50 mln zł. Ponadto, na początku 2021 roku zostanie ogłoszo-

ny konkurs na letni wypoczynek polonijny. Ogólna kwota wsparcia działań polonijnych przez polski rząd w 2021 roku to ponad 100 mln zł; pozostałymi środkami dysponować będą Ministerstwo Spraw Zagranicznych, Ministerstwo Edukacji oraz Ministerstwo Kultury, Dziedzictwa Narodowego. Historycznie patrząc, wsparcie rządu polskiego dla

Oferty można składać w takich obszarach działań jak:

- ✓ Edukacja.
- ✓ Budowanie dobrego wizerunku Polski przez organizacje polonijne.
- ✓ Rozwijanie struktur organizacji polonijnych na świecie.
- ✓ Media polonijne.
- ✓ Wydarzenia polonijne.
- ✓ Pomoc charytatywna.

Nabór ofert trwa do 30 grudnia 2020 r. Oferty składacie Państwo przez generator dostępny na naszej stronie: www.polonia.gov.pl. Wyniki konkursu będą ogłoszone do końca lutego 2021 r. we wszystkich powyższych obszarach tematycznych. To oznacza, że w jednym terminie będziecie Państwo wiedzieć, kto i na jakie działania uzyskał wsparcie.

Organizując konkurs wpisaliśmy w jego regulację takie zasady, które zapewnią jawność, uczciwą konkurencję oraz

przejrzystość w wyborze ofert do dofinansowania. Jasno określone kryteria oceny projektów, włączenie w ocenę opinii ministerstw, placówek zagranicznych oraz niezależnych ekspertów jest dla nas podstawą, dzięki której budujemy uczciwy system oceny. Dodatkowo jawne będą karty ocen i uzasadnienia wyboru lub odrzucenia ofert lub poszczególnych działań.

Myśląc o dobru Polonii i Polaków za granicą wprowadziliśmy obowiązek informowania przez podmioty składające oferty w Państwa imieniu o treści składanych ofert, tzn. polskie fundacje i stowarzyszenia opiekujące się Polonią będą musiały przedstawić Państwu zakres oraz wysokość wnioskowanego wsparcia, a następnie zakres i wysokość uzyskanego wsparcia. Dodatkowo, podstawowym rozwiązaniem przy realizacji projektów będzie niezwłoczne przekazywanie pieniędzy do organizacji polonijnych, aby jak najwięcej działań miało zapewnione bieżące finansowanie, a nie w formule refundacji (co było częstą praktyką).

Chciałbym jeszcze raz podkreślić, że jesteście Państwo, Polonia i Polacy mieszkający na całym świecie, najważniejszym elementem całego procesu służącego budowaniu, kształtowaniu i podtrzymywaniu polskości w Waszych krajach zamieszkania. Bez Waszego zaangażowania, Waszej znajomości potrzeb Polonii i Polaków nasze działania nie przyniosłyby zamierzonych efektów.

Zachęcam zatem do aktywnego włączenia się w przygotowywanie ofert konkursowych, bo zgodnie z polskim prawem to Państwa organizacje będą wskazane w treści oferty, a następnie w umowie dotacji, jako kluczowi partnerzy w realizacji działań.

Minister
Jan DZIEDZICZAK

Na celowniku Donbas

WAŻNA WIZYTA

Ambasador Polski na Ukrainie Bartosz Cichocki złożył kilkudniową roboczą wizytę na Donbasie odwiedzając szereg miejscowości regionu.

W ramach wizyty przyfrontowemu szpitalowi w Czerkaśce (nieopodal Słowiańska) ambasador przekazał aparaty rentgenowskie i oprzyrządowanie produkcji włoskiej o wartości około 800 000 hrywien, zakupione przez „Polską Pomoc”, które posłużą do diagnozowania COVID-19, gruźlicy, problemów stomatologicznych i innych schorzeń.

„Ukraińcy, którzy na przekór planom agresora budują tutaj właśnie przyszłość swojej ojczyzny, zasługują na szczególny sposób na wsparcie” – podkreślił dyplomata.

W tym dniu ambasador spotkał się także z tamtejszymi przedsiębiorcami rolnymi i budowlanymi, odwiedził nowoczesne gospodarstwo hodowlane i miejscową szkołę w Czerkaśkiej Zjednoczonej Wspólnocie Terytorialnej gromadzie obwodu donieckiego.

2 grudnia Bartosz Cichocki przybył do Słowiańska, gdzie wraz z rektorem Państwowego Uniwersytetu Pedagogicznego w Donbasie prof. Switłaną Omelczenko oraz Przewodniczącym Słowiańskiej Zjednoczonej Wspólnoty Terytorialnej Wadymem Liachem otworzyli Ukraińsko-Polskie Międzynarodowe Centrum Edukacji i Nauki Języka Polskiego. Po uroczystym przecięciu wstęgi w swoim wystąpieniu ambasador Bartosz Cichocki zaznaczył m. in.: „Jesteśmy dumni, że nasza piękna kultura i język spotykają się tutaj z żywym zainteresowaniem zaś otwarcie Centrum potwierdza tylko nasze historyczne więzi i mamy nadzieję, że jego działalność pomoże obywatelom Ukrainy w szybszej integracji ze Wspólnotą Europejską”.

Po otwarciu Ukraińsko-Polskiego Międzynarodowego Centrum Edukacji i Nauki Języka Polskiego w Słowiańsku

Kolejnym miastem na trasie wizyty stał się Kramatorsk, w którym ambasador RP Bartosz Cichocki i mer Kramatorska Ołeksandr Honczarenko rozmawiali o roli lokalnego Stowarzyszenia Kultury Polskiej kierowanego przez prezes Marynę Horbach w rozwoju współpracy oświatowej i handlowej miasta z Polską.

Ambasador kolejny już raz odwiedził siedzibę Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Kramatorsku i złożył jego członkom życzenia z okazji jubileuszu 21-lecia organizacji oraz przekazał materiały kształceniowo-edukacyjne.

W ramach wizyty odbyło się też spotkanie z wicegubernatorem donieckim Ihorem Morozem na którym ambasador Bartosz Cichocki przypomniał, że równo 29 lat temu Polska jako pierwsze państwo świata uznała niepodległość Ukrainy. Rozmówcy podsumowali współpracę w 2020 i potwierdzili plany na 2021 rok.

Oprac. KOS

Ambasador RP na Ukrainie Bartosz Cichocki zawiązał do Stowarzyszenia Kultury Polskiej w Kramatorsku

Informujemy, że MSZ zgodnie z decyzją Min. Szymona Szyrkowskiego vel Sęk dołącza do projektu „Wspieraj Seniora” realizowanego przez Kancelarię Prezesa Rady Ministrów i Ministerstwo Rodziny i Polityki Społecznej. W ramach projektu jest realizowana akcja #CyfrowyWolontariusz, polegająca na zaangażowaniu on-line wolontariuszy w pomoc seniorom, np. przy załatwianiu spraw urzędowych, tworzeniu plików tekstowych czy tymczasowego profilu zaufanego. Jest to naturalne rozszerzenie i uzupełnienie akcji „Polonia 4 Neighbours”.

W ramach dostosowania zasad projektu do warunków działania za granicą zostały wyodrębnione trzy grupy docelowe potencjalnie zainteresowane projektem. Należą do nich:

Polacy za granicą, którzy pozostawili rodziców w kraju i mogą być zainteresowani przekazaniem im informacji o tego rodzaju wsparciu; seniorzy za granicą, którzy takiej pomocy potrzebują; Polacy za granicą, potencjalni wolontariusze.

W związku z powyższym zwracam się z uprzejmą prośbą o przestanie informacji, czy jesteście Państwo zainteresowani współpracą przy zebraniu zespołu wolontariuszy posiadających umiejętności obsługi komputera oraz utworzeniem i obsługą infolinii.

Apel Ministra Szymona Szyrkowskiego vel Sęk dostępny jest do pobrania na stronie: <https://we.tl/t-M6Atc470cZ>

IMPULS Lidera

W dniach 25 – 28 listopada do Kijowa zjechali młodzi liderzy reprezentujący polskie organizacje Ukrainy, aby wziąć udział w nowym projekcie Związku Polaków na Ukrainie – Akademia Młodych Liderów Polskich Organizacji Ukrainy.

Ten kształceniowy projekt skierowany jest do środowiska polskiego na Ukrainie i ma na celu odkrywanie i ugruntowanie kompetencji młodych liderów, poprzez wsparcie wysiłków podejmowanych przez nich, nie w perspektywie, lecz tu i teraz. Celem było i pozostaje przeszkolenie i przygotowanie młodzieży do bycia autentycznymi liderami społecznymi

Bobolowiczem oraz z redaktorem naczelnym gazety „Dziennik Kijowski” Stanisławem Pantelukiem. Ciekawe treningi dla młodzieży przygotowała Alina Czirkowa.

Dyrektor Biura ZPU i menedżer promocji i reklamy ga-

zety „Dziennik Kijowski” Rościśław Raczyński oraz wiceprezes KNKSP „Zgoda” i kierownik Działu Współpracy Międzynarodowej Narodowego Rezerwatu Historycznego „Bykiwniańskie Mogiły” Olga Ozolina przeprowadzili zajęcia w terenie dotyczące tematów: „Ochrona miejsc pamięci narodowej” i „Bykownia –

cmentarz wojenny”. Na Polskim Cmentarzu Wojennym wspólną modlitwę, odprawił Duszpasterz Polaków przy Konkatedrze św. Aleksandra w Kijowie ks. dk. dr Jacek Jan Pawłowicz.

O problemach i efektach pracy organizacji polskich na Ukrainie młodzi liderzy dyskutowali z Radcą Ambasady RP na Ukrainie p. Jackiem Gocłowskim.

A na zakończenie odbyła

prezes ZPU, Dyrektor Polskiej Sobotniej Szkoły Lesia Jermak, powiedziała:

„Dla mnie osobiście spotkanie młodych było kolejnym wyzwaniem do czegoś nowego, rozwojowego. Trzy dni spędzone w gronie młodych, mądrych (jak na swój wiek) utalentowanych ludzi stało się kolejnym IMPULSEM do działalności i inspiracji. Ukłony i wyrazy uznania dla Waszych preze-

w środowisku polskim. W ramach programu uczestnicy mieli możliwość uczestnictwa w zajęciach grupowych, terenowych, a także treningach, myślą przewodnią których było wspomaganie rozwoju własnego potencjału i talentów. Współ przygotowano programy integracyjne pt. „Lider, który mnie inspiruje” i „Lider - ma talent”.

Podczas szkoleń przeprowadzono kilka spotkań tematycznych, w tym z dziennikarzem polskiego radia WNET Pawłem

się Zabawa Andrzejkowa, organizowana przez Zespół Pieśni i Tańca „Polanie znad Dniepru”.

Efektem takiej współpracy – stała się wymiana doświadczeń między młodzieżą, a także budowanie sieci liderów, mających wewnętrzną potrzebę rozwoju, oraz wizję działania we współpracy z innymi na rzecz pozytywnych zmian w polskich organizacjach Ukrainy.

Dzieląc się wrażeniami, kierownik projektu – wice-

sów i rodziców, dzięki którym widzimy optymistyczną przyszłość ruchu polskiego na Ukrainie!”.

Projekt realizowany jest we współpracy z Fundacją „Pomoc Polakom na Wschodzie” ze środków Kancelarii Premiera w ramach zadania publicznego pomocy Polonii i Polakom za granicą.

Informacja własna

(Zdjęcia:

R. Raczyński, G. Bakaliński)

Obyczaje

OKAZJA DO POKAZANIA BLISKIM, ŻE O NICH MYŚLIMY

Grudzień to miesiąc prezentów i radosnych niespodzianek. Każde dziecko z niecierpliwością czeka na dzień 6 grudnia rozważając co też tym razem dostanie w prezencie. Dlaczego właśnie w ten dzień? Bo wtedy wypadają Mikołajki - tradycyjne święto ku czci świętego Mikołaja - obchodzonego w katolicyzmie i prawosławiu. O osobie świętego Mikołaja wiadomości pozostało bardzo niewiele. Najprawdopodobniej Mikołaj urodził się w bogatej i pobożnej rodzinie, w mieście Patara nad Morzem Śródziemnym, w rzymskiej prowincji Licji – dzisiaj jest to kraina w Turcji. Dorastając wiedział już, że chce poświęcić życie Bogu. Jako młody człowiek został biskupem stolicy Licji Miry. Po śmierci swoich rodziców cały rodowy

majątek oddał biednym. Stawał w obronie słabych i pokrzywdzonych, chętnie niósł pomoc innym. Do końca nie wiadomo, jak umarł, ale za swój pobożny żywot i bezgraniczne dobro uznano go świętym.

O ile prawdziwych wiadomości o Mikołaju zachowało się bardzo niewiele, to już legend i mitów z nim związanych powstało bez liku.

Zgodnie z jedną z nich młody Mikołaj, jeszcze przed wyborem na biskupa, miał chciwego i bogatego sąsiada, który drwił z pobożności świętego. Bóg ukarał sąsiada i sprawił, że stracił majątek oraz popadł w skrajną biedę. Gdy nie miał już z czego utrzymać rodziny, postanowił sprzedać swoje trzy córki, ponieważ nikt nie chciał ich poślubić bez otrzymania stosownego posagu. Mikołaj, po długich

rozważaniach tekstów Pisma Świętego i modlitwie, postanowił uratować cnotę dziewcząt. Trzykrotnie, pod osłoną nocy, wrzucał przez okno pieniądze przeznaczone na posag dla każdej kolejnej siostry. Gdy sąsiad wyprawił już dwa wesela, postanowił dowiedzieć się, skąd biorą się tajemnicze pieniądze. Czuwał całą noc i ze zdumie-

niem odkrył, że to pogardzany przez niego Mikołaj wrzuca po raz trzeci pieniądze przez okno. Podziękował mu zawstydzony i postanowił zmienić swoje życie na zgodne z przykazaniem

Dziś mikołajki to przede wszystkim zapowiedź nadchodzących Świąt Bożego Narodzenia. To świetna okazja do pokazania bliskim, że

o nich myślimy i że są dla nas ważni. Współcześnie mało kto pamięta o biskupie Mikołaju. Dzieci poznają świętego jako brzuchatego, siwego, brodatego staruszka ubranego w charakterystyczny czerwony kombinezon, czapkę z pomponem i czarne buty. Amerykańska wizja Mikołaja, która przyłączyła się do Europy w latach 30. XX wieku, zakłada, że mieszka on w Laponii, gdzie znajduje się jego fabryka zabawek, w której pracują jego pomocnicy – elfy. By dzieci z całego świata otrzymały prezenty, Mikołaj ma je rozwozić za pomocą latających sań, w które zaprzęgnięte są renifery z Rudolfem Czerwononosym na czele. To właśnie takiego Mikołaja najczęściej widzimy w amerykańskich filmach i animacjach. Wizerunek ten wszedł tak mocno do popkultury, że obecnie trudno sobie wyobrazić Mikołajki i święta Bożego Narodzenia bez jego postaci. ■

ADWENT 2020

W niedzielę 29 listopada rozpoczął się i trwać będzie przez cztery tygodnie aż do zmięzchu w Wigilię 24 grudnia jeden z ważniejszych okresów w roku w religii chrześcijańskiej – Adwent.

Słowo to pochodzi z łacińskiego „adventus”, które oznacza „przyjście”. Dla starożytnych rzymian kojarzyło się one z oficjalnym przyjazdem cesarza, w tradycji chrześcijańskiej to pełen nadziei czas oczekiwania na zejście Pana.

Cztery świece symbolizują cztery niedziele adwentu

Był czas, kiedy adwent traktowano jako okres postu, zwyczaj ten nadal jest kultywowany w liturgii wschodniej.

Obecnie okres ten nie jest czasem pokuty w takim wymiarze jak wielki post, ale posiada swoisty charakter refleksyjny. ■

Tradycje

JESIENNE ŚWIĘTA I ROCZNICE W CHERSONIU

Jesienna aura skłania do refleksji, zachęca do zatrzymania się na chwilę, żeby zadumać się nad przeszłością i teraźniejszością. Ta pora roku w polskim kalendarzu narodowym i liturgicznym posiada wiele znaczących dni. Chersońska „Polonia” jak co roku wpisała się swoimi przedsięwzięciami w polski kalendarz patriotyczno-liturgiczny.

Pamięć gen. Mariusza Zaruskiego uczczono na chersońskim cmentarzu, gdzie spoczywa ten Wielki Polak. Trzy dni po uroczystości Wszystkich Świętych na mogile generała członkowie Towarzystwa wraz z p. prezes Rozalią Lipińską złożyli kwiaty i zapalili znicze, proboszcz miejscowej parafii rzymsko-katolickiej odmówił wraz z wiernymi modlitwę za zmarłych i poświęcił grób oraz pamiątkowe krzyże, zachęcał

składając wiązankę biało-czerwonych kwiatów na jego mogile. Dni Tolerancji to cykliczna impreza odbywająca się w Chersoniu, w której systematycznie uczestniczą członkowie Towarzystwa „Polonia”. W tym roku, 13 listopada, działający przy stowarzyszeniu polonijnym chór „Przyjaźń” wykonał polskie pieśni ludowe i patriotyczne podczas koncertu i patriotyczne podczas koncertu „Przyjaźń Narodów”. Było barwnie i wesoło. Swoje dokonania artystyczne prezentowali przed-

stawiciele mniejszości nie tylko polskiej, lecz również białoruskiej, żydowskiej, romskiej, greckiej...

stawiciele mniejszości nie tylko polskiej, lecz również białoruskiej, żydowskiej, romskiej, greckiej... kowie Towarzystwa spotkali się na Skwerze Pokrowskim, gdzie odbyło się otwarcie skromnej wystawy archiwalnych fotografii związanych z rokiem 1918. Zgodnie z tradycją zebrani odśpiewali hymn Polski oraz „Rotę”, a studentka Chersońskiego Uniwersytetu zaprezentowała wiersze patriotyczne Marii Konopnickiej.

Kultywowanie polskich tradycji poza historyczną ojczyznę wydaje się niezwykle istotne w coraz bardziej zatamizowanym świecie. Pamięć o przodkach zasłużonych dla Polski i polskości będzie żyć dopóty, dopóki nie zabraknie choćby garstki ludzi, którzy o tę pamięć dbają. Warto sobie uświadomić

również do modlitwy za wszystkich naszych zmarłych, których mogiły rozsiane są po całym świecie.

10 listopada natomiast gościła w Chersoniu p. Konsul Generalna Katarzyna Sołek z Konsulatu Rzeczypospolitej Polskiej w Odessie, która oddała cześć generałowi Zaruskiemu

stawiciele mniejszości nie tylko polskiej, lecz również białoruskiej, żydowskiej, romskiej, greckiej...

Narodowe Święto Niepodległości chersońscy Polacy obchodzili w tym roku nieco skromniej z powodu zagrożenia epidemiologicznego. Rankiem 15 listopada p. prezes Rozalia Lipińska oraz człon-

mić wartość owej pamięci, bo jak czytamy przed wejściem na Stary Cmentarz na Pęksowym Brzysku w Zakopanem: „Ojczyzna to ziemia i groby. Narody tracąc pamięć, tracą życie”

Paweł ELIAS
(nauczyciel skierowany do pracy w Ukrainie przez ORPEG)

Regiony etnograficzne

Folklor Śląski

Śląsk jako region Polski, zazwyczaj dzielony jest na trzy podregiony – Dolny Śląsk, Górny Śląsk i Śląsk Opolski. Nie inaczej jest w przypadku podziału etnograficznego.

Śląsk jest najbogatszym etnograficznie regionem Polski. Bogactwo strojów, ciekawe obrzędy, smaczna kuchnia i odmienna gwara czynią Śląsk wyjątkowym regionem Polski.

Gwara śląska – odrębny język czy dialekt języka polskiego?

Gwara śląska doskonale rozwija się na Górnym Śląsku i Opolszczyźnie oraz w mniejszym stopniu na obrzeżach Dolnego Śląska. Gwarą śląską posługuje się prawie 600 tysięcy Ślązaków. Największym problemem współczesnych etnologów, jest klasyfikacja języka śląskiego. Obecnie język śląski został uznany za dialekt języka polskiego, co potwierdziło również Śląskie Centrum Dziedzictwa Kulturowego. Co jakiś czas wraca jednak temat gwary śląskiej jako języka odrębnego.

Święta, zwyczaje i tradycje – staropolskie tradycje i kult świętych

Duże znaczenie w tradycji śląskiej miały iglaki, które często towarzyszyły najróżniejszym obrzędom. W pierwszy dzień wiosny po spalaniu, bądź utopieniu Marzanny. Do wsi przynoszono gaik – czyli niewielki przystrojony iglak np. świerk, sosna bądź jodła. Iglaki przyozdobione kokardami z bibuły, zwane mojami, wykorzystywano również w nocy z 30 kwietnia na 1 maja. Wówczas młodzi kawalerowie zostawiali je pod oknami swoich wybranek. Najpopularniejszym świętem w tradycji śląskiej jest Dzień Świętej Barbary – patronki górników. Wówczas mieszkańcy Śląska w odświętnych strojach i przy dźwiękach muzyki udawali się na nabożeństwa, aby po Mszy Św. brać udział w mianowaniu nowych rębaczy i hucznej zabawie.

Stroje śląskie – wiele odmian polskich strojów ludowych

Śląsk słynie nie tylko z kopalni węgla, można też określić go jako „kopalnię folkloru”. Praktycznie każda miejscowość Górnego Śląska i Opolszczyzny mogła pochwalić się własnym strojem ludowym. Do dziś zachowało się kilka odmian strojów śląskich, między innymi strój rozbarski, strój cieszyński, strój dolnośląski, strój pszczyński i wiele innych. Bez wątpienia jest to najbardziej kolorowy region Polski.

Nie da się ukryć, że to kuchnia śląska miała największy wpływ na kształt obecnej kuchni polskiej. Praca górników była ciężka, dlatego też musieli jeść dania kaloryczne i sycące, z tego też powodu kuchnia śląska bogata jest w dania mięsne i potrawy z ziemniaków. Najbardziej znaną potrawą są kluski śląskie oraz rolady z modrą kapustą. Kuchnia śląska to również różnego rodzaju pieczenie, kotlety i klopsiki oraz placki i zapiekanki ziemniaczane. Każdy kto wybierze się na Śląsk na pewno znajdzie coś dla siebie. ■

Orkiestra Górnicza w charakterystycznych strojach górniczych (zdjęcie: myslowice.net)

OKIEM DUSZPASTERZA POLAKÓW

Adwent – czas oczekiwania

Adwent (z łac. adventus - przyjście, przybycie) jest okresem, który w Kościele rozpoczyna nowy rok liturgiczny. Rozpoczyna się on od I nieszpórów niedzieli po sobocie XXXIV tygodnia okresu zwykłego, a kończącym się przed I nieszpórami uroczystości Narodzenia Pańskiego, a więc w wieczór wigilijny 24 grudnia. Cały okres, obejmuje cztery kolejne niedziele przed 25 grudnia. Dzieli się jednak jeszcze na dwa mniejsze okresy: pierwszy to czas, w którym uświadamiamy sobie nasze oczekiwanie na powtórne przyjście Jezusa w chwale, a drugi – od 16 grudnia – to czas bezpośredniego przygotowania do przeżywania tajemnicy Bożego Narodzenia.

W tym roku, kiedy na świecie szaleje pandemia, przeżywanie Adwentu będzie nieco inne niż do tej pory. Ograniczenia w kościołach wielu osobom, zwłaszcza starszym, mogą utrudnić przeżywanie tego czasu biorąc udział w liturgii. O spowiedzi warto będzie pomyśleć wcześniej, niż, jak to często bywało, na ostatnią chwilę przez Wigilię.

Kolorem Adwentu jest fiolet. Symbolizuje on nie tylko pokutę, nawrócenie, jak w okresie Wielkiego Postu, ale właśnie oczekiwanie, tęsknotę... Jest jednak wyjątek! Każdego dnia, od poniedziałku do soboty, odprawiana jest specjalna Msza św. o świcie, gdy jest jeszcze ciemno. Ta Msza św. jest sprawowana w kolorze białym, a jej formularz jest o Matce Bożej. Maryja jest bowiem naszą Przewodniczką, Ona jest Jutrzenką, która zwiastuje przyjście Zbawiciela. Ta Msza św. popularnie jest nazywana „roratami”. Nazwa „roraty” pochodzi od pierwszych słów pieśni na wejście, rozpoczynającej tę Mszę św. Słowa pieśni brzmią „Rorate caeli desuper” – „Spuście rosę niebios”.

Podczas tej Mszy św. zapala się specjalną świecę. Jest to świeca roratnia (zwana też roratką) ozdobiona niebieską wstęgą, symbolizuje ona postać Maryi. Maryja, Matka Jezusa, jest najlepszym przykładem gotowości na przyjęcie Mesjasza.

Inny symbolem i pomocą w przeżywaniu czasu odwetu jest wieniec adwentowy. Taki wieniec możemy przygotować również w naszych domach, nie tylko w kościele! Jego symbolika jest niezwykle istotna i rozbudowana – każdy jej element ma swoje znaczenie i nie jest przypadkowy. Okrągły kształt wieńca adwentowego symbolizuje nieskończoność, życie wieczne oraz to, że Bóg jest wieczny i nie ma początku ani końca. Gałązki wieczne zielonego drzewka iglastego to symbol życia i wspólnoty. Cztery świece (trzy fioletowe i jedna różowa – symbolizuje ona III niedzielę Adwentu - Gaudete, tzw. niedzielę radości) zapalone w każdą niedzielę adwentu symbolizują zbliżanie się do prawdziwej światłości, czyli do Jezusa Chrystusa. Każda świeca z osobną również ma swoje znaczenie. Pierwsza to Świeca Nadziei, druga – Świeca Pokoju, trzecia – Świeca Radości, a czwarta to Świeca Miłości.

Powróćmy jeszcze do Mszy św. roratniej. Roraty rozpoczynają się w zupełnej ciemności. Zapalona jest jedynie Świeca Roratnia, a wierni trzymają w rękach zapalone lampiony.

Lampion na roraty to tradycja, którą uwielbiają i dzieci i dorośli. Nawiązuje on do przypowieści Jezusa o roztropnych pannach, które oczekiwały na przyjście Oblubieńca z zapalonymi lampami. Historycznie służyły też ludziom do oświetlenia drogi, kiedy o zmroku zmierzali do kościoła na roraty.

Ciemność jest symbolem zła i nawiązuje do stanu ducha grzesznego człowieka. Światło

symbolizuje zbawienie, dobre uczynki, których nie trzeba się wstydić. Tę ciemność rozjaśnia przyjście Chrystusa, który jest „Zwycięzcą śmierci, piekła i szatana”. Światła w kościele zostają włączone dopiero gdy rozpoczyna się śpiew hymnu: „Chwałą na wysokości Bogu”.

My Polacy bardzo lubimy „roraty”. Zawsze, pomimo wczesnej pory, tłumnie są one uczęszczane. W Polsce najstarsze wzmianki o roratach sięgają XIII w. Pierwsze formularze znajdują się w księgach liturgicznych cystersów śląskich. Czy zakonnicy ci przejęli praktykę sprawowania Mszy roratnej skądinąd, czy też sami, jako czciciele NMP, ją wytworzyli, pozostaje sprawą otwartą. Jest jednak faktem, że w XIV w. roraty znane są już w całej Polsce, zdobywają popularność i w XVI w. osiągnęły szczyt rozwoju. I tak pozostało do dnia dzisiejszego.

Mszę św. roratnią najczęściej poprzedza śpiew Godzinek ku czci Najświętszej Maryi Panny. To też polska tradycja. Pierwszy polski przekład oficjum w postaci „Godzinek” (nazwa wzięta od godzin brewiarzowych - pór odmawiania poszczególnych części) wyszedł w druku w roku 1482 w „Modlitewniku”, w którym zawarte są pieśni autorstwa bł. Władysława z Gielniowa, stąd też temuż Błogosławionemu przypisuje się autorstwo Godzinek. Z całą pewnością ten wielki czciciel Maryi przyczynił się do rozszerzenia tegoż nabożeństwa.

Podtrzymujmy te piękne polskie tradycje! Przekazujmy i zachęcajmy do ich zachowywania młodych.

Wszystkim życzę błogosławionego Adwentu, czasu radosnego oczekiwania!

Ks. dk. dr Jacek Jan PAWŁOWICZ

Duszpasterz Polaków przy Konkatedrze św. Aleksandra w Kijowie

Kochanej Pani Prezes Korosteńskiego Związku Polaków na Ukrainie Wandzie LASKOWSKIEJ z całego serca winszujemy szacownego jubileuszu 85. URODZIN!

WIELCE SZANOWNA PANI WANDO!

Pani wieloletnia działalność społeczna stanowi dla nas – Polaków Żytomierszczyzny – sztandarowy przykład niezłomności polskiego ducha i trwania w tradycjach przodków. Uczymy się od Pani utrwalania i popularyzowania polskiej historii i kultury, działalności na rzecz środowiska polonijnego na Ukrainie, rozwoju szkolnictwa polskiego oraz pracy z dziećmi i młodzieżą. Chylimy czoło przed Pani dokonaniem na rzecz powrotu wiary i Kościoła Katolickiego na tereny Żytomierszczyzny.

Jesteśmy dumni, że przyszło nam działać razem z Panią, że dzieli się Pani z nami swoim jakże bogatym doświadczeniem, że mamy do kogo przyjść po radę i pomoc. Głęboko w sercu żywimy nadzieję, że tak będzie jak najdłużej.

ŻYCZYMY ZDROWIA

I NIECH NAM PANI WANDA ŻYJE DŁUGIE LATA!

Zarząd Żytomierskiego Obwodowego Związku Polaków na Ukrainie

Rys biograficzny

Wanda Laskowska, z d. Gongala, jako obrońca polskości i kościoła katolickiego przeszła ciernistą drogę życiową, od zesłania do Kazachstanu wraz z matką (ojca Polaka, nauczyciela i dyrektora polskiej szkoły aresztowano przez NKWD i rozstrzelano w 1938 r.) po pełne prześladowań życie w rodzinnych stronach.

W 1982 roku Wanda Laskowska rozpoczęła przy wsparciu ks. Jana Purwińskiego starania o powstanie kościoła w Korosteniu. Z tego powodu poddana została represjom, przeżyła rozprawy sądowe oraz 12 wyroków. W jej domu odbywały się potajemnie Mszy Święte, spotykali się na modlitwie uczestnicy kółka różańcowego. Dzięki jej wieloletnim wysiłkom kościół postawiono, poświęcono i oddano do użytku 06 czerwca 1998 roku.

W 1998 roku założyła społeczną organizację Korosteński Związek Polaków na Ukrainie i została wybrana jej prezesem.

Wanda Laskowska ciągle podejmuje działania na rzecz upowszechniania i utrwalania polskiej tradycji i kultury, dba o zachowanie pamięci o przodkach Polakach i utrzymanie w należytym stanie polskich grobów, organizuje w szkole w Korosteniu nauczanie języka polskiego dzieci i młodzieży, czyni wszelkie starania, aby w Korosteniu co roku odbywał się Festiwal Polskiej Kolędy na Żytomierszczyźnie.

Dzięki aktywności Wandy Laskowskiej miasto Korosten ma kontakty z Polską, a dzieci i młodzież uczestniczą w koloniach i warsztatach na terenie RP (np. w programie „Lato z Polską”, Igrzyskach Polonijnych w Łomży, Światowych Igrzyskach Polonijnych i innych imprezach).

Wielką zasługą Wandy Laskowskiej jest opieka nad polskimi miejscami pamięci narodowej, odnalezienie i upamiętnianie miejsc pochówku uczestników wojny polsko-bolszewickiej z 1920 r. w rejonie korosteńskim.

Za wieloletnią działalność Pani prezes Wanda Laskowska została odznaczona Odznaką „Zasłużona dla Kultury Polskiej”, Dyplomem Stowarzyszenia „Wspólnota Polska, 2006 r., Dyplomem Ambasady RP w Kijowie, 2013 r., Dyplomem Burmistrza Korostenia, 2006, 2012 r., Dyplomem Żytomierskiej Rady Obwodowej, 2013, 2010 r.

www.zozpu.zhitomir.net

PORADY JĘZYKOWE

Czytelnik pyta: Nie jestem pewien, jak pisać o Świętym Mikołaju w znaczeniu fikcyjnej, czy też symbolicznej, postaci obdarowującej prezentami?

Kiedy mamy na myśli katolickiego i prawosławnego świętego, biskupa Miry (żył na przełomie III i IV stulecia), pomagającego biednym, schorowanym i potrzebującym, piszemy *Święty Mikołaj* lub *św. Mikołaj*. Gdy chodzi o „przebranego człowieka”, *Wielki słownik ortograficzny PWN* (red. E. Polański, Warszawa 2017, wyd. IV, dodruk poprawiony, s. 682) każe nam pisać *święty mikołaj*. Podaje się tam dwa odrębne hasła: *Mikołaj* („święty”) i *mikołaj* („przebrany człowiek”).

W myśl tego powinniśmy pisać: *Piszę list do świętego mikołaja, Dostałem to od świętego mikołaja* itp. Ale uzus jest zupełnie inny,

prawie zawsze spotyka się pisownię wielkimi literami *Święty Mikołaj* (np. *Zapraszamy dzieci na spotkanie ze Świętym Mokolajem; Będą upominki od Świętego Mikołaja* itp.).

Walka z takim zapisem jest z góry skazana na porażkę. Należy raczej poprawić kiedyś w WSO hasło *mikołaj* („przebrany człowiek”, może z dopiskiem „postać z dziecięcych wierzeń, bajek i kultury popularnej przynosząca prezenty 6 grudnia lub w wigilię Bożego Narodzenia) na *mikołaj* a. *Mikołaj* (np. *święty mikołaj* a. *św. mikołaj*, a. *święty Mikołaj*, a. *Święty Mikołaj*, a. *św. Mikołaj*).

Maciej MALINOWSKI

Upamiętnienie generała
Marka Bezruczki

ВШАНУВАЛИ ГЕРОЯ ДВОХ НАРОДІВ

Нещодавно в місті Боярка на Київщині, на приміщенні місцевої дитячої школи мистецтв з ініціативи депутата й історика Андрія Ковальова було урочисто відкрито меморіальний барельєф борця за Незалежну Україну генерал-хорунжого Армії Української Народної Республіки Марка Безручка.

У 1920 році полковник Безручко командував 6-ю Січовою стрілецькою дивізією, яка в складі 3-ї польської армії генерала Едварда Ридз-Смігли наступала на Київ і відзначилася в боях з більшовиками. 7-8 травня

штаб дивізії перебував у Боярці, в будинку Александрової, де нині розташована Боярська дитяча школа мистецтв. 9 травня 1920 року полковник Марко Безручко на чолі 6-ї Січової стрілецької дивізії брав участь в українсько-польському параді у звільненому Києві.

Під час більшовицького наступу на Польщу полковник Марко Безручко очолюючи, як старший за званням, українські і польські підрозділи, зупинив під польським містом Замосць (нині Люблінське воєводство) наступ Першої кінної армії Будьонного. М. Безручко був підвищений до звання генерал-хорунжого. Жив у Варшаві, працював у польському військовому картографічному інсти-

туті. Водночас Марко Безручко належав до вищих військових органів Української Народної Республіки в екзилі. Генерал-хорунжий Марко Безручко помер у 1944 році і похований у Варшаві, у православній частині міського цвинтаря «Воля».

У Києві, у Рівному і Вінниці іменем генерала Безручка названі вулиці. У 2016 році в Рівному встановили меморіальну дошку генералу Марку Безручку. Напис на дошці виконаний двома мовами – польською і українською.

В урочистостях у Боярці взяв участь двоюрідний онук героя Анатолій Безручко. Цьогоріч він, на запрошення Міністерства оборони

Польщі, брав участь в офіційному вшануванні Марка Безручка у Варшаві. Анатолій Безручко розповів, як шанують його предка в Польщі. У польському місті Вроцлаві в 2018 році іменем Марка Безручка назване кільцеве перехрестя.

13 серпня нинішнього року у Варшаві, неподалік цвинтаря, де похований герой двох народів, урочисто відкрито сквер імені генерала Армії УНР Марка Безручка. У церемонії відкриття скверу взяли участь понад сто осіб: представники української громади та дипломати, польські урядовці та представники місцевої адміністрації, нащадки генерала Безручка.

Голова Кабінету Президента Польщі Кшиштоф Щерський наголосив: «Генерал Безручко на практиці реалізував відоме нам польське гасло: «За нашу і вашу свободу!».

Ми будемо захищати нашу свободу завжди, коли відроджується імперіалізм, бажання домінувати над нашими народами, підпорядкувати нашу частину Європи, наші народи чужим імперіям. Надія і мрія генерала Безручка про те, аби вільна й незалежна Польща була сусідом вільної і незалежної України, сповнилася. Ми будемо завжди союзником України в її територіальній цілісності, безпеці та суверенитеті. Я думаю, що генерал Безручко

Pamiętkowa ptaskorzeźba odsłonięta w podkijowskiej Bójarce

Uroczystości nadania imienia generała Marka Bezruczki skwerowi znajdującemu się u zbiegu ulic Juliana Konstantego Ordona i Jana Kazimierza w Warszawie

Czytelnicy piszą

Ten listopad zapamiętam na zawsze

Od wielu czytam lat polonijne pisma „Dziennik Kijowski”, „Kurier Galicyjski”, bo tam jest kontakt ze słowem polskim i tam wyświełane jest życie Polaków tu na Wschodzie. Nigdy nie pisałam do gazet, cały czas pracowałam nauczycielką i uczyłam dzieci matematyki. Ale teraz nie mogłam się powstrzymać, aby nie napisać parę słów.

Po śmierci męża, też nauczyciela, mieszkam z synem. W moim wieku staram się zajmować różnymi domowymi sprawami ale zawsze pilnuję, aby nie przeoczyć polskie audycje w radiu i telewizji. Interesuję się sprawami tutejszej Polonii - Towarzystwa Kultury Polskiej „Pokucie”, członkiem, którego jestem.

Sprawa w tym, że pomoc seniorom w moim wieku jest nieraz bardzo potrzebną, osobliwie na Ukrainie, gdzie u takich

jak ja nie ma wysokiej emerytury. Dzieci wojny nie mają ulg i przywilejów.

Ja jestem córką sierżanta 12 pp Wojska Polskiego śp. Karola Sanojcy, który w wieku 34 lat zginął w walce podczas forsowania Odry pod miastem Wriezen* 17 kwietnia 1945 roku i spoczywał na cmentarzu wojskowym w Siekierkach. Ja dobrze wiem co to znaczy być sierotą w wojennych latach.

Niedawno byłam przyjemnie zaskoczona, kiedy po rozmowie (odbytej kilka miesięcy temu) z prezesem Towarzystwa „Pokucie” panią Stanisławą Kołusenko-Patkowską do mego domu przyjechali wolontariusze z „Fundacji „Wolność i Demokracja” i pszywiezli dla mnie nowom pralke.,bo moja po pietnastu latach była nie raz remontowana i rdza zjadła

jom zewnątrz.

To było niesamowite uczucie otrzymać taki prezent od macierzy. A jeczsze w czas pandemii Covidu 19! Kiedy ludzie z tobom rozmawijom i interesujom się twoim zdrowiem.Ja odczułam na sobie jakim potszebnym jest dla starszych osób program „ Nie jesteś sam”.

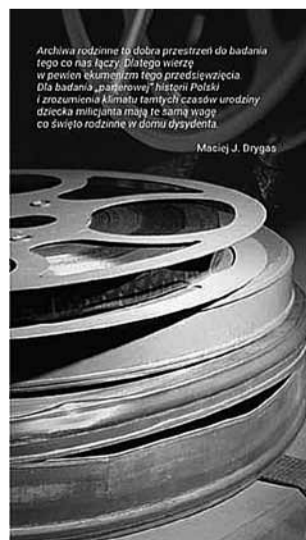
W tym swoim krutkim liście chcę serdecznie podziękować naszemu prezesowi pani Stasi i osobliwie Fundacji „ Wolność i demokracja” za wsparcie i takom pomoc seniorom” na Ukrainie. Czeszeć Boże! Zdrowia i nowych sukcesuw w takiej ważnej sprawie i nigdy nie zapominajcie o nas.

Z poszanowaniem,
ANTONINA WORONA /
SANOJCA/ z m. Kołomyi.

(Wriezen* - pol. hist.
Wrzecień)

Spotkanie i transmisja widowiska będzie dostępne za pośrednictwem platformy ZOOM. Link do rejestracji na stronie FB
Pocłystwo Rспублиki Польща у Києві / Ambasada RP w Kijowie

Drodzy Czytelnicy!

Być może na Waszych strychach i w piwnicach leżą stare, zakurzone nagrania filmowe na taśmie 8 bądź 16 mm.

Być może leżą i niszczej... Tymczasem te taśmy mogą kryć skarby, które można odkryć na nowo. Te klisze są świadkiem historii.

Kurier Galicyjski we współpracy z Konsulatem Generalnym RP we Lwowie pragnie zebrać takie zapomniane taśmy filmowe, zachwyciwać i zdigitalizować. Nadać im nowe życie. Drodzy Czytelnicy, czekamy na Wasze taśmy 8 i 16 mm.

Nagrania zostaną zdigitalizowane, po czym wrócą do właścicieli w oryginalnej i w wersji elektronicznej na płycie.

Najlepsze nagrania zostaną nagrodzone kwotą 100 i 50 euro.

Kontakt: mariabasz@wp.pl

RYSOWNICY POLSCY

ZIMA

Niebo błękitniało, niebo owdowiało,
Owdowiały błękit białym śniegiem spadł,
Co się nagle stało, że tak białe, białe,
Pod nogami mymi zaszeleścił świat?

Włożę lisią czapę, przypnę lisi ogon,
Zmyję wszystkie ślady, zmiotę śnieżny kurz,
Pójdę sobie drogą, pójdę bez nikogo
I do ciebie nigdy nie powrócę już.

Jan BRZECHWA

WYMIENIAMY BAKTERIE!

Średnio na jednym banknocie znajduje się około 30 000 bakterii na centymetr kwadratowy. Im starszy banknot, tym bardziej przenosi infekcje: robaki, pałeczki Kocha, patogeny gruźlicy i zapalenia opon mózgowych. W portfelu temperatura często zbliżona jest do temperatury ludzkiego ciała, co sprzyja to rozwojowi bakterii. A zatem płacąc pieniędzmi, wymieniamy bakterie.

USŁYSZANE

- ❖ Kradzież to przestępstwo, kraść dużo to biznes, a okradanie wszystkich ludzi – to już polityka.
- ❖ Na urlop poszedł jeden dyrektor, a odpoczął cały podległy mu zespół.
- ❖ W dzisiejszych czasach, gdy upadniesz prędzej zrobisz zdjęcie, niż pomogą wstać...
- ❖ Moja koleżanka zmyła makijaż i teraz nie może odblokować telefonu, bo jej iPhone nie rozpoznaje twarzy.

Identyczny z polską flagą układ barw (biało-czerwony) miała tymczasowa flaga Czech (Bohemii) z 1918 r. a następnie flaga Czech obowiązująca w latach 1990-1992. Również flaga Górnej Austrii jest identyczna z flagą Polski. (nb. – ciekawe, że Dolna Austria ma natomiast flagę o układzie barw zbieżnym z flagą Ukrainy). Odwrotny od flagi polskiej układ barw (czerwono-biały) oprócz Indonezji ma Monako i Singapur na fladze którego na czerwonym tle znajduje się wizerunek białego księżycy i 5 gwiazdek.

Flagi Polski i Indonezji.
Słowo „tali” po indonezyjsku oznacza „nie”.

Pracownicy Federalnej Służby Kontroli Narkotyków byli zszokowani znalezieniem w gabinecie gubernatora dwóch woreczków z marychą. W końcu przecież dzień wcześniej podrzucili aż osiem.

- ***
- Kopę lat! Co u ciebie słychać? Jak dzieci?
  - Jakoś leci. Najstarszy syn zrobił doktorat z historii sztuki, córka skończyła socjologię z wyróżnieniem, najmłodszy trochę się wyłamał, bo został pospolitym złodziejem.
  - Powinieneś wykopać go z domu.
  - Nie mogę. Tylko on przynosi jakieś pieniądze...

Matka przychodzi odebrać dziecko z przedszkola. Widzi, że wszystkie dzieciaki bawią się w piaskownicy, a opiekun przysypia na ławce. Budzi go i wrzeszczy:

- Panie, a jak któreś dziecko wyjdzie z tej piaskownicy?!
- Nigdzie nie wyjdzie.
- Wi-Fi łapie tylko w piaskownicy.

Była sobie pewna stara kopalnia, do której trafili nowi górnicy. Ci jeszcze nie obeznani z swoim miejscem pracy zaczęli zwiędzać. W którymś momencie jeden z górników wpadł do dziwnie głębokiej dziury. Jego wystraszony przyjaciel głośno krzyczy w stronę dziury:

- ANDRZEJ!?!
- CO?
- Nic ci nie jest?!
- Nie.
- Nogi masz całe?
- Całe.
- Ręce masz całe?
- Całe.
- Głowa cała?
- Cała.
- No, to wylaż stamtąd.
- Nie mogę.
- Czemu?
- Bo jeszcze spadam...

PAWILON POLSKI

Polska znalazła się w ekskluzywnym gronie kilkudziesięciu krajów, które budują własny pawilon na Wystawie Światowej EXPO 2020 w Dubaju. Największe na świecie wydarzenie gospodarcze w tym roku zostało jednak przesunięte ze względu na pandemię koronawirusa. Nowe ramy czasowe to okres od 1 października 2021 – 31 marca 2022 roku.

Jestem przekonany o absolutnej wyższości kobiet. Kobiety nad mężczyznami górują pod każdym względem. One w ogóle górują nad ludzkością. Kobieta to jest człowiek miły w dotyku. A człowiek miły w dotyku to więcej niż człowiek...

Słowo kobieta nie powinno występować w liczbie mnogiej... Zawsze jest tylko jedna kobieta i jeden mężczyzna, i to, co się pomiędzy nimi dzieje, jest najważniejsze. W chwili, kiedy są razem, świat przestaje istnieć, można świat zlikwidować i ta możliwość likwidacji rzeczywistości jest też pociągająca.

Jerzy PILCH

Nauka języków obcych

W Polsce w klasach I-III język obcy jest nauczany przez dwie godziny tygodniowo, w klasach IV-VIII - o godzinę dłużej. Drugi obowiązkowy język obcy jest wprowadzany, gdy uczniowie mają 13 lat. Obowiązek nauki dwóch języków trwa do 18. roku życia. Od 14 roku życia uczniowie mogą wybierać profile/rodzaje szkół, umożliwiające im naukę trzech języków obcych aż do zakończenia edukacji na poziomie szkoły średniej.

Zajęcia z języka obcego mają także wszystkie przedszkolaki, a według podstawy programowej na koniec edukacji przedszkolnej dziecko będzie rozumieć proste polecenia.

